

Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K
AGRGRUND@uvm.dk

14.2.2019

Efterskoleforeningens høringssvar vedr. Lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om efterskoler og frie fagskoler og lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser.

Efterskoleforeningen vil indledningsvis takke for at få mulighed for at kommentere på det fremsatte lovforslag om øgede frihedsgrader, donationer og styrket tilsyn på frie skoler.

Da ikke alle de fremsatte lovforslag er direkte vedkommende for efterskolerne, vil vi udelukkende kommentere på de elementer fra § 2, som vi har fundet relevante for skoleformen.

1. § 1

»Stk. 5. Skolerne skal efter sit formål og hele sit virke forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene.«

Vi har forståelse for Folketinget og regeringens bekymringer. Men vi finder det unødvendigt at indføre præciseringen af kravet om frihed og folkestyre, da det i forvejen fremgår af lovens hovedsigte, at efterskolerne skal tilbyde undervisning og samvær gennem livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse. Vi ser derfor kravet om frihed og folkestyre som udtryk for en harmonisering af lovgivningen på det frie område med det overordnede formål at tilgodese tilsynet.

Skolerne bør ikke pålægges yderligere krav om dokumentation og evaluering i forhold til begrebet 'Frihed og folkestyre', men omfatte det i de eksisterende evalueringer.

2.

»§ 5 d. Ved godkendelse til tilskud efter § 1, stk. 1, 1. pkt., af en skole med henblik på start af undervisningen inden den 1. august 2029 skal undervisningsministeren påse, om

- 1) den nye skoles formål og virke må skønnes at ville være i overensstemmelse med § 1, stk. 5,
- 2) personkredsen bag oprettelsen af den nye skole har eller har haft et virke, der ikke er foreneligt med § 1, stk. 5, og som konkret må skønnes at kunne få betydning for den nye skoles opfyldelse af § 1, stk. 5,
- 3) der er gennemsigtighed omkring sammensætningen af en eventuel skolekreds el. lign., og
- 4) den nye skole vil kunne opfylde kravet i § 6, stk. 1, nr. 2.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om behandling af en ansøgning om godkendelse efter stk. 1, herunder om krav til materiale, der skal indsendes til brug for behandlingen, og frister herfor, om personlig underskrift på materialet, om personligt fremmøde ved underskriften og ved aflevering af materialet og om offentliggørelse af visse dele af materialet på skolens hjemmeside senest ved starten af undervisningen.«

Ad § 5 d. nr. 2 I dette afsnit tales der om, at man tidligere har haft et virke, der ikke er foreneligt med § 1. Det bør præciseres i lovens bemærkninger, hvad det er for et politiske virke, der her er tale om, og om der i givet fald er en forældelsesfrist for et udemokratisk virke.

Har man tidligere som ung været aktiv på den yderste venstre- eller højrefløj og dermed støttet et styre, der ikke var i overensstemmelse med frihed og folkestyre, bør man ikke efter vores opfattelse resten af sit liv være diskvalificeret til at deltage i oprettelsen af en efterskole. Indholdet af dette afsnit beror på skøn, hvilket kan være vanskeligt at administrere efter.

Stk. 2. Ansøgningsprocessen er i forvejen langvarig og med disse øgede krav til dokumentation kan det frygtes, at det vil tage endnu længere tid for Undervisningsministeriet at behandle de indkomne ansøgninger. På nuværende tidspunkt skal man sende en ansøgning 10 måneder før forventet skolestart, hvilket vil sige 1. oktober året før skolestart.

Undervisningsministeriet bør sætte ressourcer af til at fremskynde behandlingen af ansøgninger, således at den allerede langsommelige sagsbehandling ikke bliver yderligere forsinket på grund af de nye regler.

Efterskoleforeningen opfordrer til, at både processen og afgørelserne bliver så gennemsigtige som muligt i lyset af, at afgørelserne ikke kan indklages. Behovet herfor understreges af, at en række af spørgsmålene direkte fokuserer på enkeltpersoners handlinger med reference til frihed og folkestyrekravet og uafhængighedskravet.

Efterskoleforeningen foreslår tillige, at der i respekt for skolekredsene fastsættes en tidsfrist for styrelsens seneste tilbagemelding på godkendelsesproceduren i lighed med det faktum, at skoleinitiativerne også skal leve op til en række tidsfrister.

3. § 7

»Stk. 7. Bestyrelsesmedlemmer på skoler, der er godkendt efter § 5 d, skal ved deres tiltræden underskrive en erklæring, der skal offentliggøres på skolens hjemmeside.

Stk. 8. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om indhold af den i stk. nævnte erklæring«.

I Lovbemærkningen 2.12.2 side 52 er henvist til bekendtgørelse 1162 af 25. september 2018, hvor erklæringen for grundskolernes vedkommende er beskrevet.

Indholdet af erklæringen i denne bekendtgørelse erklærer Efterskoleforeningen sig enig i.

Dog kan man se en bemærkning på side 53, hvor ministeriet vil undersøge, om man kan stille krav om, at erklæringen skal underskrives ved personligt fremmøde. Dette vil medføre krav om, at en bestyrelse på eks. 7 personer skal møde op for at underskrive erklæringen. Det er efter vores opfattelse en unødigt overadministration, som vil stille urimelige krav til frivillige initiativtagere/bestyrelsesmedlemmer.

4. § 10

»Stk. 1. En skole, der vil lade hovedparten af skole- og undervisningsvirksomheden overgå fra at foregå i bygninger eller lokaler, som skolen ejer, til at foregå i lejede bygninger eller lokaler, skal, forinden skolen eller kurset indgår endelige salgs- og lejeaftaler, senest 4 uger før skriftligt orientere undervisningsministeren herom, herunder fremsende udkast til de påtænkte salgs- eller lejeaftaler.«

Efterskoleforeningen kan tilslutte sig formuleringerne. Vi skal dog gøre opmærksom på, at 4-ugers fristen for at orientere Undervisningsministeriet vil medføre krav om en hurtig sagsbehandling hos Undervisningsministeriet i tilfælde af, at ministeriet har bemærkninger til lejeaftalen.

5.

§ 11 a. Skolen må ikke modtage anonyme donationer.

Efterskoleforeningen tilslutter sig dette, som er gældende i tilfælde af, at hverken skolens ledelse eller bestyrelse kender donors identitet overhovedet.

Stk. 2. Skolen skal inden 30 dage efter modtagelse af en donation på over 20.000 kr. eksklusive moms, skriftligt redegøre for, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af donationen opfylder kravene i § 1, stk. 5, og § 6, stk. 1, nr. 2. Den skriftlige redegørelse underskrives af skolens bestyrelse og offentliggøres på skolens hjemmeside.

Vi mener dog, at det fortsat skal være muligt for en person eller fond at støtte skolen uden offentliggørelse af donors identitet og/eller beløbets størrelse på hjemmesiden.

Efterskoleforeningen foreslår som alternativ, at redegørelsen kun er kendt af skolens bestyrelse og ledelse, skolens revisor og Undervisningsministeriet, og dermed ikke offentliggøres yderligere.

Dette med baggrund i, at det er foreningens erfaring, at privatpersoner og visse store private fonde ikke ønsker denne offentliggørelse, hvorfor forslaget vil begrænse skolerne i muligheden for at få støtte fra disse.

§ 11 b.

Skolen må ikke modtage donationer på over 20.000 kr. eksklusive moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS.

Stk. 2. Skolen må ikke indgå aftaler om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan godkende, at en skole modtager en donation på over 20.000 kr. eksklusive moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS, jf. stk. 1, og at en skole indgår aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS, jf. stk. 2.

Efterskoleforeningen finder det fornuftigt, at der åbnes for mulighed for at få godkendt udenlandske donationer for over 20.000 kr.

9. § 52 a

»*Stk. 2.* Undervisningsministeren kan som led i et tilsyn med en skoles overholdelse af loven beslutte, at Undervisningsministeriet deltager som observatør ved skolens bestyrelsesmøder og eventuelle generalforsamlinger og forældremøder. Undervisningsministeriet kan udpege en observatør til at deltage i de nævnte møder på ministeriets vegne.

Efterskoleforeningen kan i princippet ikke tilslutte sig forslaget, da vi oplever det som en urimelig indskrænkning i skolernes frihed, at ministerielle embedsmænd skal deltage i bestyrelsesmøder og lignende.

Der bør dog, ifald forslaget bliver vedtaget, stadig være mulighed for på et bestyrelses- eller lærermøde at have et 'lukket' punkt på dagsordenen, hvor evt. person- eller personfølsomme sager kan behandles uden observatørens tilstedeværelse.

10.

»§ 52 c. Undervisningsministeriet skal have et telefonnummer og en e-postadresse, hvortil enhver kan henvende sig om mulige lovovertrædelser og andre bekymrende forhold på en skole omfattet af denne lov. Undervisningsministeriet skal oplyse om ordningen på en hjemmeside på internettet.»

Efterskoleforeningen har som sådan forståelse for forslaget. Vi er dog også opmærksomme på risikoen for, at anonyme klager kan skabe problemer for enkelte skoler, hvor skolens ledelse og bestyrelse kan bringes i miskredit på usagligt grundlag.

Det kræver derfor, at ordningen får et klart defineret og afgrænset formål. Altså at det primært handler om et politisk virke, der strider mod frihed og folkestyre. Ordningen må ikke betyde, at ledelse og bestyrelse bruger unødigt megen tid på at udarbejde redegørelser for interne personalemæssige og pædagogiske problemstillinger, der skal løses på skolen.

Venlig hilsen

Bjarne Lundager Jensen

Direktør

Direkte 33 17 95 80 - Mobil 40 41 93 33

blj@efterskoleforeningen.dk

Efterskoleforeningen

Vartov, Farvergade 27 H, 2. 1463 København K

www.efterskole.dk - www.efterskoleforeningen.dk

Tlf. 33 12 86 80 - Fax 33 93 80 94